

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan man kan optimere anvendelsen af vore ressourcer for at minimere Corona-krisens skadevirkning på landets økonomi.

(Siumuts Inatsisartut gruppe)

95

Forespørgselsdebat om, hvorledes vi sikrer en bredt funderet, overordnet strategi for håndtering af ny Corona-virus; sundhedsmæssigt, strategisk og økonomisk.

(Medlem af Inatsisartut Tillie Martinussen, Samarbejdspartiet)

Inuit Ataqatigiit takker for forslag til forespørgselsdebat fra Siumut og Suleqatigiissitsisut og har følgende bemærkninger.

Corona-spredningen har kostet mange menneskeliv rundt omkring i verden og har ændret vores liv på drastisk vis. Det er som om, at den fratager børns, de unges og de ældres fælles liv i tryghed og i frihed. Det frie liv blandt børn, det frie arbejderliv, det nære liv i fællesskab, fællesaktiviteter samt sammenhold blev forbudt fra den ene dag til det andet. Disse uforudsigelige forhold har kostet store summer og det er langt fra overstået endnu. Men hvad skal vi så gøre?

Alle borgere i vores land, medlemmer af Inatsisartut og Naalakkersuisut – vi ved at vi bedst kan komme ud af vores uforudsigelige situation gennem samarbejde og fælles initiativer. Ønsket om samarbejde forstår vi på den måde, at det ikke er kun Naalakkersuisut, Inatsisartut samt Landslægeembedet der kan opnå gode resultater på denne store indsats. Vi må samarbejde.

Det har indtil nu allerede medført store udgifter. Mange store udgifter for vores samfund står stadigvæk tilbage som vi må finde finansiering til. Disse store udgifter vil ramme vores lands befolkning negativt. Derfor ønsker Inuit Ataqatigiit at advare imod at man kun lader Finansudvalget godkende radikale ændringer af Finansloven, idet vi må debattere sådanne ændringer.

Har man fundet besparelser på anlægsplaner ude blandt de mange bosteder her i landet? Har man sparet midler hos Anlægsfonden? Hvis der har fundet besparelser sted på anlægsområdet, har man foretaget høringer ude hos kommunerne? Har man foretaget besparelser på lufthavnsprojekterne? Eller har Siumut og Demokraterne undladt at spare på lufthavnsbyggerierne og blot har pålagt yderligere byrder hos de borgere som allerede er pålagt byrder ved de i forvejen optagede store lån på 2,5 mia. kr? Inuit Ataqatigiit mangler fylde grundlag for at deltage i debatten på de økonomiske handlemuligheder som COVID-19 har medført. Det er pinligt at vi som folkevalgte her på salen er vidner til den totalt lukkede styring af borgernes midler som bliver gjort af koalitionen og Demokraterne.

Desuagtet har vi haft flere udmeldinger om de økonomiske konsekvenser som COVID-19 har medført på vores lands økonomi. Vi må kunne handle for at skabe vækst og dermed større omsætning i samfundet. Vi har ved COVID-19's spredning allerede set status på vores selvforsyning her i landet. Inuit Ataqatigiit har under efterårssamlingen fremsat et forslag om at øge selvforsyningen her i landet, som hele Inatsisartut har bakket op. Vi ønsker at man uden yderligere forsinkelse implementerer forslaget. Vi må forny vores lands selvforsørgelse af ressourcer. Vi må indgå aftaler om trafik for borgerne der i større eller mindre grad er ejet af samfundet. Vi må stille os selv det spørgsmål om, hvordan vi gør vores madforsyning mere konkurrencedygtig over for importerede varer. Hos Inuit Ataqatigiit mener vi, at vi nu har mulighed for at

kunne løfte vores selvforsyning ved at vi som samfund løfter vi flok. Et selvforsørgende land udviser større selvtillid for at kunne klare sig selv.

Vi har ytret vores meninger i bevidstheden om, at vores økonomi står foran store udfordringer. Før COVID-19 har Naalakkersuisut betegnet vores økonomi som sund. Men efter COVID-19's udbredelse kan vi nu se alle de svagheder som vores økonomi har. Det kan Naalakkersuisut ikke se bort fra, men er nødt til at erkende dette. Byggeri af flere lufthavne på samme tid har nedbragt muligheden for at kunne agere over for befolkningens velfærd, og dette må Naalakkersuisut åbent erkende. Vi ønsker at påpege disse områder som man kan hente midler fra, i bestræbelserne for at modvirke COVID-19 situation:

- Administrative besparelser – Ansættelses- og udgiftsstop hos Grønlands Selvstyre. Uopsættelige ansættelser, såsom ansatte hos sundhedsvæsenet og socialområdet undtages. Disse stop skal forstås som at normeringer og udgifter holdes på niveau som nuværende.
- Ilanngaassivik; nedsættelse af selskabsskat og indførelse af beskæftigelsesfradrag fra 2021 udskydes. Disse koordineres med de kommende skatte- og velfærdsreforminitiativer. Dermed kan op mod 200 mio. kr. hentes.
- Man foretager nøje undersøgelser af bestemte udgiftsposter for at kunne finde finansiering til den nuværende særlige situation.

Vores bud på en løsning afstedkom ingen reaktioner fra Naalakkersuisut samt andre partier. Inuit Ataqatigiit er ligeledes parate til at debattere bevillinger til store projekter, såfremt dette findes nødvendigt.

Under efterårssamlingen blev forslaget om hjemtagelse af fødevareområdet debatteret fra bredt i Inatsisartut. Formålet var at øge selvforsyning på erhvervs-, beskæftigelsesmæssigt- og fødevareområdet. Dette blev standset af Naalakkersuisut samt partiet Siumut, som mente at det var for farligt at hjemtage det pågældende område. Vi ønsker en uddybende forklaring om dette, men den har vi til dato ikke fået, idet man ikke ønsker hvad det er der er så farligt for samfundet ved at fødevareområdet blev hjemtaget. Vi har brug for et svar. Vi kan ikke blot acceptere, at nogen finder det for farligt og bare stopper initiativet. Hvis det er så farligt, hvad så med at forklare hvad det egentligt er der er så farligt, også når der tilbagestår en politisk handling.

Inuit Ataqatigiit mener at vores forståelse af selvforsyning skal udvides. Selvforsyning af arbejderne, selvforsyning af fødevarer, selvforsyning af midler samt ressourcer, selvforsyning på anlægsområdet m.v. Vi mangler politisk selvtillid for at kunne foretage politiske ændringer på vores økonomi samt andre væsentlige områder. Hvis vi skal gøre indsats for disse mangler, som Siumuts hemmelighedsfulde udøvelse nu afstedkommer, så må vi alle åbent og i fællesskab gøre noget ved det ved et samarbejde.

Udover de krav vi stiller i den forbindelse, mener Inuit Ataqatigiit at vi må tage fat i at udvide vores egen kontrolindsatser. Tiden er inde til, at man via lovgivningen sikrer kontrollen af de midler der både kommer ind og ud af landet. Vi må have øget fokus af de mange midler der fosser ud af landet i en ukontrolleret strøm. Denne indsats skal gøres gennem politisk initiativ og der må vi kunne samarbejde noget mere.

Lad mig på vegne af Inuit Ataqatigiit spørge Siumut om hvordan den økonomiske situation er for vores land? Samfundets midler varetages af Inatsisartut som lovgivere, men de ændringer der nu er foretaget, er ganske omfattende. Jeg ved at man kender hele omfanget af de kommende store omkostninger vi nu hører om. Men vi har indtil nu ikke hørt et ord om hvorfra disse skal finansieres. Inuit Ataqatigiit henstiller til, at både Naalakkersuisut samt Finansudvalget straks orienterer Inatsisartut om dette.